

IVPK

INFORMACINĖS VISUOMENĖS
PLĖTROS KOMITETAS

PRIEINAMO TURINIO KŪRIMAS

1. MOKYMŲ PROGRAMŲ ĮVADAS

Informacijos skaitmenizavimui įgaunant pagreitį itin didelė dalis visuomenei aktualios informacijos tampa pasiekama naudojantis išmaniosiomis technologinėmis priemonėmis. Dėl to problemų kyla vienai jautriausių visuomenės dalių – skirtingas negalias turintiems asmenims:

- neregiamas arba regos sutrikimų turintiems asmenims;
- kurtiesiems arba klausos sutrikimų turintiems asmenims;
- judėjimo negalią turintiems asmenims;
- kalbos sutrikimų turintiems asmenims;
- jautrumą šviesai ir atvaizdams turintiems asmenims.

Pažymėtina, kad net tokie aktualūs ir plačiai naudojami bei privalomai įprasti procesai ir elektroninės paslaugos, kaip asmens tapatybės nustatymas, įvairių sričių elektroninėms paslaugoms gauti reikalingų formų pildymas, registracija į gydymo įstaigas ir savarankiška informacijos paieška, šiuo metu Lietuvos viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėse ne visuomet atitinka taikomus prieinamumo reikalavimus, o įvairaus interneto svetainėse skelbiamo turinio rengėjai nėra išsamiai susipažinę su tokios informacijos prieinamumo reikalavimais. Atsižvelgiant į tai Informacinės visuomenės plėtros komiteto užsakymu buvo parengti Interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo užtikrinimo nuotoliniai mokymai, kuriuos sudaro 4 (keturios) savarankiško mokymosi programos:

1. Informacijos prieinamumo samprata ir poreikis;
2. Teisinis reguliavimas;
3. Prieinamo turinio kūrimas;
4. Testavimo priemonės ir jų naudojimas.

Parengti mokymai yra skirti didinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir prižiūrinčių įstaigų interneto svetaines ir mobiliąsias programas žinias apie informacijos prieinamumo reikalavimus, taikomus minėtoms interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms. Mokymai taip pat gali būti aktualūs ir kitose technologijų srityse dirbantiems specialistams, negalią turintiems asmenims bei visiems, kam gali būti aktuali su prieinamumu susijusi informacija.

Pagrindiniai šioms mokymams keliami uždaviniai:

- apibrėžti informacijos prieinamumo sąvoką, paaiškinti jos aktualumą ir naudą;
- pristatyti ir paaiškinti šiuo metu taikomus interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo reikalavimus;
- supažindinti su pagrindinėmis prieinamo turinio kūrimo sritimis ir akcentuoti svarbiausius šio turinio kūrimo aspektus;
- pristatyti priemones, skirtas įvertinti interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo reikalavimų atitikimą.

2. MOKYMŲ PROGRAMOS APRAŠAS

2.1. Mokymų programos tikslai ir uždaviniai

Šios mokymų programos tikslas – supažindinti mokymų dalyvius su pagrindiniais prieinamo turinio interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms, kūrimo aspektais ir praktinėmis informacinio turinio pritaikomumo taisyklėmis.

Uždaviniai:

- aprašyti pagrindines prieinamo turinio kūrimo sritis ir jų elementus;
- aprašyti svarbiausias prieinamo turinio kūrimo taisykles ir jų praktinius aspektus bei akcentuoti dažniausiai pasitaikančius klaidingai kuriamo informacinio turinio praktinius pavyzdžius.

2.2. Mokymų programos turinys

Mokymų programoje rasite šią informaciją:

- tikslinių grupių, kurioms aktuali ši programa, sąrašą;
- pagrindinius aspektus, į kuriuos reikia atsižvelgti ir kurie turi būti įgyvendinti rengiant prieinamą turinį;
- praktinius pavyzdžius, ko reikėtų vengti rengiant prieinamą turinį.

2.3. Tikslinė grupė, kuriai skirta ši mokymų programa

Ši mokymo programa skirta valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojams ir darbuotojams, prižiūrintiems įstaigos interneto svetaines ir mobiliąsias programas, bei susijusias paslaugų teikiantiems išorės specialistams – paslaugų tiekėjams:

- projektų vadovams;
- programuotojams;
- skaitmeninio turinio rengėjams;
- dizaineriams;
- testuotojams;
- kitiems specialistams, kuriems ši informacija gali būti aktuali.

2.4. Įgyjamos žinios ir gebėjimai susipažinus su šia programa

Ši mokymų programa suteikia galimybę įsigilinti į tris pagrindines sritis, kurios aktualios rengiant prieinamą interneto svetainių ir mobiliųjų programų turinį. Susipažinus su programa įgyjamas gebėjimas patiems paruošti dalį aktualaus prieinamo turinio ar patikrinti kitų specialistų ar / ir paslaugų tiekėjų atliktą darbą.

3. MOKYMŲ PROGRAMOS DALYKO APRAŠYMAS

Informacijos prieinamumas yra aktualus ir privalo būti užtikrinamas vadovaujantis Europos Komisijos patvirtintais dokumentais (2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo ir su direktyvos įgyvendinimu susijusiais dokumentais) bei šalies nacionaliniais teisės aktais (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ ir kitais), kuriuose yra akcentuojama, kad naudojimasis internete pateikiama informacija turi būti prieinamas visiems asmenims, tarp jų ir neįgaliems asmenims, turi būti sudaryta galimybė suvokti bei suprasti visą interneto svetainėje pateikiamą informacinį turinį, jį naršyti ir pagal poreikį skelbti nepriklausomai nuo turimos negalios.

Šiuo metu daugelis interneto svetainių ir mobiliųjų programų informacinio turinio kūrėjų susiduria su kliūtimis, nes dažnu atveju tiksliai nežino, kokie reikalavimai turi būti keliami, kad jų tvarkoma interneto svetainė ir / ar mobilioji programa būtų visiškai pritaikyta visoms naudotojų grupėms nepriklausomai nuo turimos negalios.

Žemiau pateikiami aktualūs žingsniai, kurie yra būtini siekiant užtikrinti minėtą prieinamumą.

3.1. Interneto svetainės struktūra ir navigacija

Interneto svetainės puslapio suskirstymas į skiltis

Interneto svetainės puslapis turi būti suskirstomas į dalis – antraštė, navigacija, turinys, papildoma informacija ir poraštė – taip, kad naudotojai galėtų juos atskirti ir pasiekti.

Kiekvienai skilčiai atskirti naudokite tam skirtus elementus:

- `<header>` – antraštės skilčiai atskirti. Svetainės viršuje dažniausiai būna svetainės logotipas, pavadinimas ir paieška;
- `<footer>` – poraštės skilčiai atskirti. Svetainės poraštėje dažniausiai būna informacija apie autorių teises, privatumą, atsakomybę, rekvizitus ir pan.;
- `<nav>` – elementas, naudojamas atskirti naršymo meniu;
- `<main>` – elementas, naudojamas pagrindiniam turiniui atskirti;
- `<aside>` – elementas, kuris paaiškina ar komentuoja pagrindinį turinį ir naudojamas papildomai informacijai atskirti.

Programinio kodo pavyzdys:

- `<header role="banner">...</header>`
- `<main role="main">...</main>`
- `<nav role="navigation">...</nav>`
- `<footer role="contentinfo">...</footer>`

Puslapio kalba

Puslapio kalbos žymėjimas reikalingas tam, kad naudotojai galėtų atskirti, kokia kalba yra pateikiamas puslapis.

Kiekvienam puslapiui nurodykite kalbos žymą, pvz., `<html lang="en">`

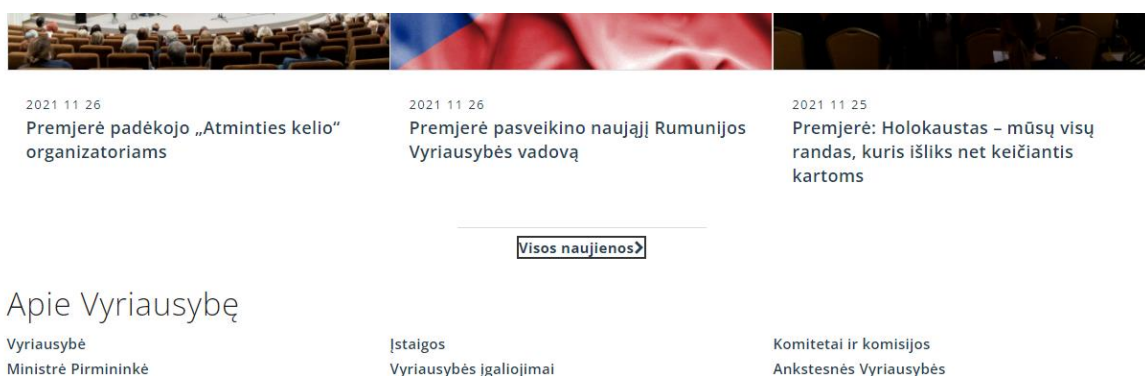
Navigacija naudojant klaviatūrą

Naršymas naudojant klaviatūrą yra svarbus naudotojams, kuriems sunku naudotis pele.

Pavyzdžiai, kur turi veikti navigacija klaviatūra: nuorodos, meniu, mygtukai, formų laukai, vilkimas, nuleidimas, teksto pasirinkimas, puslapio dydžio keitimas, kontekstinio meniu iškvietimas.

Fokusavimas

Fokusavimas padeda vartotojams vizualiai atpažinti aktyvuojamą elementą ar aplankytą nuorodą. Kai elementas yra sufokusuojamas, jį supa paryškintas stačiakampis.

Vartotojo atliekamų veiksmų sumažinimas

Kai kuriems žmonės sunku atsiminti veiksmų seką, kurią reikia atlikti norint užbaigti užduotį. Todėl rekomenduojamas atliekamų veiksmų skaičius vienoje užduotyje yra 5.

3.2. Svetainės dizainas

Tinkamas kontrastas tarp fono ir teksto

Tinkamas kontrastas palengvina informacijos skaitymą. Tekstas turi būti pateikiamas su ne mažesniu nei 7:1 kontrasto santykiu tarp priekinio plano ir fono spalvų. Minimalus kontrasto santykis yra 4.5:1 (kai šrifto dydis yra ne mažesnis nei 12 px.) arba 3:1 (kai šrifto dydis yra ne mažesnis nei 18 px ar 14 px, bet paryškintu šrifto „bold“).

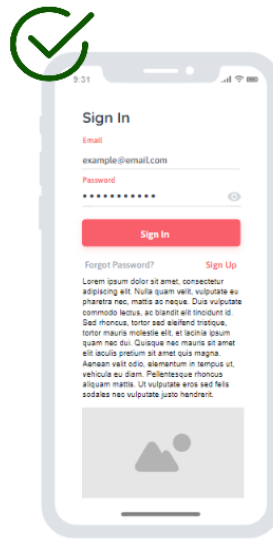
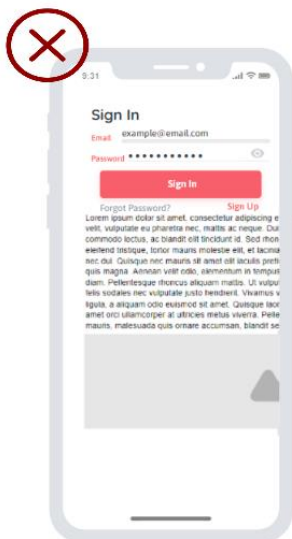
Pasitikrinti ar parinkti tinkamą kontrastą galite naudojant „WebAIM“ įrankiu: <https://webaim.org/resources/contrastchecker/>

Interneto svetainės atvaizdavimas skirtingo dydžio ekranuose, pvz., mobiliuosiuose įrenginiuose

Tapo įprasta, kad dažniausiai informacijos ieškoma naudojant mobiliuosius įrenginius, todėl svarbu, kad interneto svetainėje pateikiamas turinys būtų įskaitomas įvairiausios rezoliucijos ekranuose, t. y. nuo mažiausių įrenginių iki didžiausių. Mobilieji įrenginiai yra belaidžiai įrenginiai, kuriuos lengva nešiotis ir jais naudotis. Mobilusis įrenginys gali būti: mobilusis telefonas, planšetė, išmanusis laikrodis ir pan.

Mobiliuosiuose įrenginiuose atvaizduojamam turiniui taikomos visos interneto svetainei taikomos rekomendacijos, o papildomai geresniam turinio įskaitomumui mažesniuose įrenginiuose yra taikomos šios rekomendacijos:

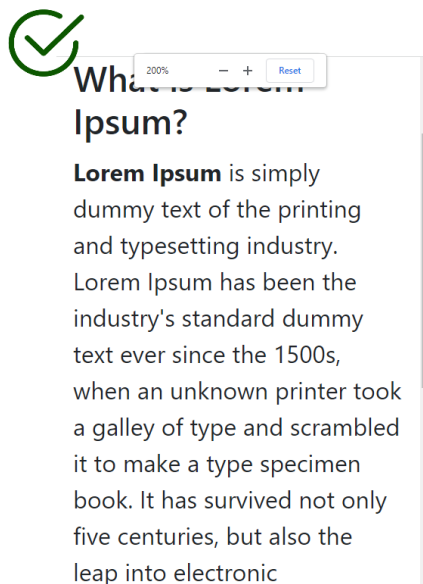
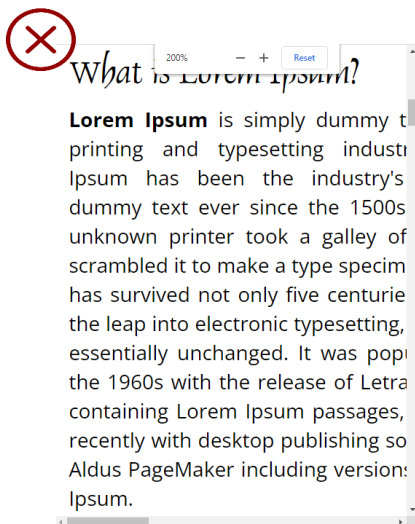
- kuo mažiau įvedamos informacijos, formose daryti kuo daugiau pasirinkimų;
- kuo daugiau dažnai įvedamos informacijos turi būti užpildoma, pvz., vardas, pavardė, el. paštas, telefono numeris ir pan.;
- informacijos pateikimą pritaikyti prie skirtingų ekrano pločių;
- formos laukai turi būti žemiau lauko pavadinimo, o ne šalia;
- užtikrinti, kad liečiami objektai būtų bent 9 mm aukščio ir pločio, aplink būtų palikta nors šiek tiek neaktyvios erdvės;
- neturi būti iškraipomas vaizdas, kai ekranas paverčiamas horizontaliai ar vertikalčiai;
- siauresniuose ekranuose turinys turi būti pateikiamas viename stulpelyje.

Rekomendacijos, skirtos mobiliems įrenginiams, pateikiamos šioje nuorodoje – <https://www.w3.org/TR/mobile-accessibility-mapping/#mobile-accessibility-considerations-related-primarily-to-principle-3-understandable>

Interneto svetainės atvaizdavimas išdidinant puslapį iki 200 %

Išdidintas puslapis padeda silpnaregiams lengviau įskaityti tekstą. Turinys negali būti paslėptas už ekrano ribų ir reikalauti horizontalaus slinkimo.

Interneto svetainėje neturi būti apribotas puslapio išdidinimas. Dažnai svetainės programiniame kode buvo įterpta ši eilutė, pvz., `<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1, maximum-scale=1">`, kuri neleidžia išdidinti puslapio.

```

<head> == $0
<title>Svetainės pavadinimas</title>
<meta charset="utf-8">
<meta name="keywords" content="Pagrindiniai raktažodžiai">
<meta name="description" content="Pagrindinis aprašymas">
<meta name="robots" content="all">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1, maximum-scale=1">
<meta name="format-detection" content="telephone=no, date=no">

```

Programiniame kode negali būti tokių apribojimų, nes silpnaregiams tai apsunkina teksto įskaitomumą.

Rekomendacijos nėra taikomos aiškinamosioms antraštėms ir tekstui, kuris pavaizduotas paveiksliuku.

Neturi būti naudojami nestandartiniai ir sunkiai įskaitomi šriftai

Naudokite dažnai naudojamus šriftus, nes jie palengvina įskaitomumą. Dažniausiai naudojami ir įskaitomi šriftai: *Arial*, *Verdana*, *Calibri* ir pan.

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Lorem ipsum

Skirtingas interaktyvių elementų (nuorodos, mygtukai) stilius

Interaktyvių elementų stilius ir pavadinimai visoje interneto svetainėje turi būti vienodi. Negali būti mygtukas „Atšaukti“ vienoje vietoje žalios spalvos, o kitoje vietoje raudonos spalvos ir pan.

Stiliaus aprašas

[Peržiūrėti formą](#)

[Peržiūrėti formą](#)

[Peržiūrėti formą](#)

[Patvirtinti](#)

[Patvirtinti](#)

[Patvirtinti](#)

[Atšaukti](#)

[Atšaukti](#)

[Atšaukti](#)

[Atšaukti](#)

Stiliaus aprašas

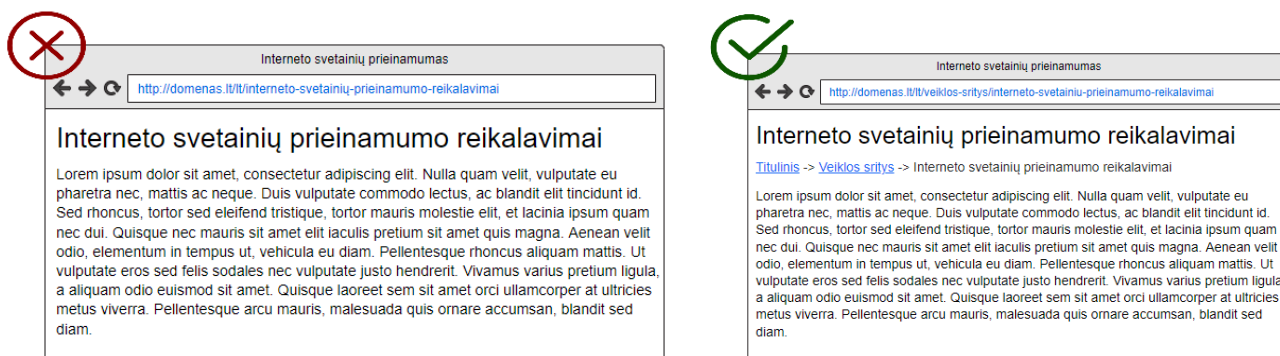
[Peržiūrėti formą](#)

[Patvirtinti](#)

[Atšaukti](#)

Interneto svetainės naudotojui naršant interneto svetainės puslapiuose turi būti aišku, kur jis yra

Interneto svetainėje turi būti nurodomas naršymo kelias ir aišrios antraštės, kad turėdamas tiesioginę nuorodą į konkretų puslapį naudotojas naudojant meniu jį galėtų surasti.

Valdikliai automatiškai paleidžiamam turiniui

Naudojant vaizdo ar garso failus interneto svetainėje, valdikliai turi būti pateikiami matomoje vietoje, kad naudotojas galėtų sustabdyti vaizdą, išjungti ar įjungti garsą. Tai taikoma karuselėms, vaizdo slankikliams, foniniam garsui ir vaizdo įrašams.

Rekomendacijos garso valdymui:

- garso įrašuose, kurie automatiškai groja ilgiau nei 3 sekundes, turi būti suteikta galimybė išjungti, pristabdyti ar valdyti garsą;
- garsai turi būti paleidžiami tik įjungus naudotojui.

Rekomendacijos karuselėms ir vaizdo slankikliams:

- turi būti galimybė sustabdyti karuselės judėjimą;
- galimybė perjungti karuselę naudojant klaviatūrą;
- karuselės valdymo elementai turi turėti pavadinimus.

Karuselė – kai po vieną rodomi įrašai (nuotraukos, tekstas ir pan.), labiau žinoma kaip „skaidrių demonstracija“.

Karuselės pavyzdys: <https://www.w3.org/WAI/tutorials/carousels/working-example/>

3.3. Netekstinė informacija

Nurodykite alternatyvius tekstus

Alternatyvieji tekstai padeda naudotojams, kurie naudojami ekrano skaitytuvais, suprasti, kas yra pavaizduota paveikslėlyje.

Alternatyvieji tekstai turi būti pateikiami atsižvelgiant į paveikslėlio paskirtį:

- informacinis paveikslukas – alternatyvusis tekstas turėtų būti trumpas aprašymas, perteikiantis esminę pateikiamą informaciją;
- dekoratyvinis paveikslukas – jei paskirtis ne perduoti informaciją, o tik papuošti puslapį, alternatyviojo teksto galima nenurodyti;
- funkcinis paveikslukas – jei paveikslukas naudojamas kaip nuoroda ar mygtukas, alternatyvusis tekstas turėtų apibūdinti funkcionalumą, o ne paveiksluko vaizdą;
- tekstinis paveikslukas – nepatariama teksto pateikti paveikslėlyje, nebent tai logotipas. Jei kitų būdų pateikti teksto nėra, tada alternatyviajame tekste turi būti tie patys žodžiai kaip ir paveikslėlyje;
- grafikai ir diagramos – alternatyviajame tekste turi būti pateikti duomenys ar atitinkama informacija;
- paveikslukų grupė – jei keli paveikslukai perteikia identišką informaciją, vieno paveiksluko alternatyvusis tekstas turi perteikti informaciją apie visą grupę;
- žemėlapiai – alternatyvusis tekstas turi perteikti bendrą žemėlapio kontaktą, o kiekvienas žemėlapio paspaudimas turi turėti savo alternatyvųjį tekstą, kuris apibūdina nuorodos tikslą ar paskirties vietą.

w640_ipad-820272_1280.jpg

Pavaizduotas paveiksluko ieškojimas

Garso ir vaizdo įrašai

Rekomendacijos garso įrašams:

- naudokite aukštos kokybės mikrofoną ir įrašymo programinę įrangą;

- įrašinėkite patalpoje, kurioje gera garso izoliacija nuo išorinių garsų;
- jei garso įrašas yra su foniniu garsu, foninis garsas turi būti bent 20 decibelų žemesnis;
- venkite garsų, kurie gali blaškyti, pvz., aukštų tonų;
- kalbėkite aiškiai ir lėtai;
- tarp temų darykite pauzes;
- jei tik galite, garso įrašus pateikite su vertimu į gestų kalbą.

Rekomendacijos vaizdo įrašui:

- venkite mirksinčių siužetų, kurie trunka daugiau nei tris kartus per vieną sekundę;
- vaizdo įrašuose pateikite ir subtitrus;
- jei tik yra galimybė, vaizdo įrašus pateikite su vertimu į gestų kalbą.

3.4. Tekstinė informacija, skelbiama svetainėje

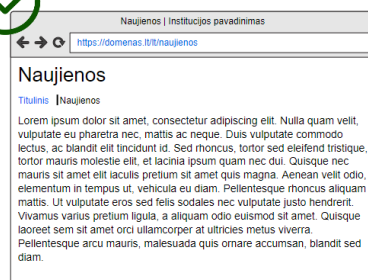
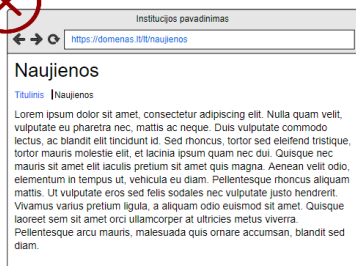
Šiame skyriuje pateikiami pagrindiniai aspektai, kuriais vadovaujantis reikėtų interneto svetainėje skelbti tekstinę informaciją.

Kiekvienam puslapiui pateikite trumpą pavadinimą, kuris apibūdintų puslapio turinį

Aiškūs pavadinimai padeda naudotojams orientuotis interneto svetainėje ir susigaudyti, kas yra pateikta turinyje.

Pavadinimai turi būti:

- trumpi;
- aiškūs;
- apibūdinantys turinį;
- unikalūs;
- jei puslapis iš kelių žingsnių, pavadinime turi būti pateikiama, kuriame žingsnyje naudotojas yra, pvz., 1 iš 4.

Naudokite trumpas antraštes susijusioms pastraipoms grupuoti

Antraštės padeda naudotojams rasti konkretų turinį ir orientuotis svetainėje. Antraštės turi apibūdinti temą ir tikslą.

Antraštės gali būti kelių lygių – nuo <h1> (svarbiausia antraštė) iki <h6> (mažiausiai svarbi antraštė).

Heading 1
Heading 2
Heading 3
Heading 4
Heading 5
Heading 6

Heading 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Heading 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Heading 2

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Heading 3

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean euismod bibendum laoreet. Proin gravida dolor sit amet lacus accumsan et viverra justo commodo. Proin sodales pulvinar sic tempor. Sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Nam fermentum, nulla luctus pharetra vulputate, felis tellus mollis orci, sed rhoncus pronin sapien nunc accuan eget.

Tiksliai apibūdinkite nuorodą, nurodant nuorodos pavadinimą

Dviprasmiški tekstai sukelia neaiškumų, kokia informacija slypi paspaudus nuorodą.

Įveskite nuorodos pavadinimą, kuris apibūdina nuorodos turinį. Nenaudokite dviprasmiško teksto, pvz., „Spauskite čia“ ar „Daugiau“ ir pan. Jei nuoroda nukreipia į failą, nurodykite failo tipą ir dydį, pvz., Prašymo forma (PDF, 3 MB).

[Spauskite čia](#)

[Prieinamumo reikalavimai](#) (PDF, 2 MB)

Rekomendacijos turiniui:

- rašykite trumpais ir aiškiais sakiniais (ne ilgesnius nei 15 žodžių sakinius) bei pastraipomis;
- nenaudokite sudėtingų žodžių ir frazių. Jei vis dėlto tokie žodžiai ar frazės naudojami, būtina pateikti nežinomų žodžių žodyną;
- naudokite sąrašo formatavimą;
- tekstą lygiuokite pagal kairįjį kraštą;
- naudokite vaizdinę medžiagą, kad paašškintumėte turinio prasmę;
- eilučių aukštis (tarpai tarp eilučių) bent 1,5 karto didesnis už šrifto dydį;
- tarpai po pastraipa bent 2 kartus didesni už šrifto dydį;
- atstumas tarp raidžių ne mažesnis nei 0,12 šrifto dydžio;
- tarpai tarp žodžių bent 0,16 karto didesni už šrifto dydį;
- venkite teksto pateikimo kursyvu;
- skaitmenys turi būti išreikšti skaičiais, o ne žodžiais;
- ilgus skaitmenis išreikškite tiek skaičiais, tiek žodžiais;
- skaitmenų neišreikškite romėniškais skaičiais.

3.5. Formos

Aiškiai apibūdinkite įvesties reikalavimus

Jei yra reikalavimai įvedamai informacijai, jie turi būti aiškiai apibūdinami jau prieš įvedant, pvz., datos formatas, telefono numerio formatas, slaptažodžio sudėtingumas ir pan.

Instrukcijos reikalingos tam, kad naudotojas žinotų, kokių įvesties duomenų tikimasi.

Slaptažodis

Slaptažodis

Slaptažodį turi sudaryti bent 8 simboliai, bent vienas skaičius, bent viena dydžioji/mažoji raidė.

Aiškiai ir lengvai suprantamai apibūdinkite klaidos pranešimus

Atlikdami veiksmus interneto svetainėje, pvz., pildant formas, naudotojai turi žinoti, jei įvyko klaida ir nustatyti, kas yra negerai. Klaidos pranešimai turi būti kuo konkretesni. Nepakanka tik nurodyti klaidingus laukus, bet turi būti ir paaiškinta, kaip ištaisyti įvesties klaidą.

Slaptažodis

Slaptažodį turi sudaryti bent 8 simboliai, bent vienas skaičius, bent viena dydžioji/mažoji raidė.

Netinkamai užpildytas laukas.

Slaptažodis

Slaptažodį turi sudaryti bent 8 simboliai, bent vienas skaičius, bent viena dydžioji/mažoji raidė.

Įvedant slaptažodį, neįvedėt skaičiaus pvz.: 8

Kiekvienam formos laukui nurodykite <label> elementą

Formos elementai turi turėti etiketes / pavadinimus (angl. Label), kurie apibūdintų lauko paskirtį, pvz., vardas, pavardė, el. pašto adresas ar pan.

Username

Kodo pavyzdys:

```
<label for="firstname">First name:</label>
```

```
<input type="text" name="firstname" id="firstname">
```

Label atributo „for“ reikšmė turi būti tokia pati, kaip `<input>` elemento „id“ atributo reikšmė.

Etiketė (angl. Label) gali būti vizualiai paslėpta, jei vizualiai aiški lauko paskirtis.

Pavyzdys:

Kodo pavyzdys:

```
<label for="search" class="visuallyhidden">Search: </label>  
<input type="text" name="search" id="search">  
<button type="submit">Search</button>
```

Kiekviena forma turi turėti apsaugą nuo robotų

Kiekviena forma turi turėti apsaugos kodą (angl. Captche), kuris padeda išvengti netikrų registracijų ar užpildytų formų, kai šias forma automatinio būdu užpildo robotai, o ne asmenys.

Pildomas formas rekomenduojama tikrinti automatinio būdu be naudotojo dalyvavimo, pvz., laukas matomas tik kode ir užpildomas tik roboto. Sugeneruojami kodai būna sunkiai įskaitomi ir tai sukelia problemų naudotojams, turintiems negalią. Patirtis rodo, kad apsaugos kodo laukai teisingai užpildomi tik iš antro karto.

Jei vis tiek yra naudojamas apsaugos kodas, jis turi būti kuo labiau įskaitomas ir pateikiamas ne tik paveiksliuku, bet turi turėti ir tekstinę ar garsinę alternatyvą.

4. APIBENDRINIMAS

Didžiausia problema, kad daugelis interneto svetainių ir mobiliųjų programų informacinio turinio kūrėjų nežino, kokie reikalavimai turi būti keliami interneto svetainei ir / ar mobiliajai programai, kad būtų visiškai pritaikyta visoms naudotojų grupėms nepriklausomai nuo turimos negalios. Todėl verta trumpai apibendrinti pagrindines rekomendacijas:

1. Interneto svetainės puslapis turi būti suskirstytas į šias skiltis:
 - 1.1. antraštė;
 - 1.2. navigacija;
 - 1.3. turinys;
 - 1.4. papildoma informacija;
 - 1.5. poraštė.
2. Kiekvienas interneto svetainės puslapis turi turėti kalbos žymą.
3. Turi būti galimybė interneto svetainėje naršyti naudojant klaviatūrą.
4. Turi būti fokusuojamas elementas, kuris aktyvuojamas.
5. Turi būti kuo mažesnis atliekamų veiksmų skaičius, norint užbaigti užduotį.
6. Turi būti ryškus kontrastas tarp fono ir teksto.
7. Interneto svetainė turi būti pritaikyta skirtingoms rezoliucijoms, kad būtų patogų naršyti naudojant mobiliuosius įrenginius.
8. Turi būti galimybė išdidinti puslapį iki 200 %, o naršant turinys negali būti paslėptas už ekrano ribų ir reikalauti horizontalaus slinkimo.
9. Turi būti naudojami aiškiai įskaitomi šriftai.
10. Interaktyvių elementų stilius ir pavadinimai visoje interneto svetainėje turi būti vienodi.
11. Naudotojui naršant interneto svetainėje turi būti aišku, kurioje vietoje jis yra.
12. Automatiškai paleidžiami garso įrašai turi turėti valdiklius (jei garso įrašas groja ilgiau nei 3 s.).
13. Turi būti galimybė sustabdyti karuselės judėjimą ar perjungti karuselę naudojant klaviatūrą.
14. Paveikslukai, grafikai, žemėlapiai turi turėti alternatyviuosius tekstus.
15. Garso įrašai turi būti aiškūs. Jei yra galimybė – be foninio garso ir su vertimais į gestų kalbą.
16. Vaizdo įrašai turi būti su subtitrais ir negali būti mirksintys.
17. Puslapio pavadinimai turi būti trumpi, aiškūs ir apibūdinantys turinį.

18. Vientisas tekstas turi būti sugrupuotas pastraipomis ir atskirtas antraštėmis.
19. Nuorodų pavadinimai turi apibūdinti nuorodos turinį. Jei nukreipiama į failą, turi būti nurodomas failo tipas ir dydis.
20. Tekstas turi būti trumpas, aiškiais sakiniais, naudojamas sąrašo formatavimas, lygiavimas pagal kairįjį kraštą, skaitmenys išreikšti skaičiais (o ne žodžiais), turi būti specialūs tarpai tarp eilučių ir pastraipų.
21. Formos laukai turi turėti etiketes / pavadinimus.
22. Jei į formos lauką įvedamai informacijai yra keliami reikalavimai, jie turi būti apibūdinami prieš įvedant informaciją.
23. Klaidos pranešimai turi būti konkretūs ir aiškūs.
24. Kiekviena forma turi turėti apsaugą nuo robotų.

Laikantis šių rekomendacijų Jūsų interneto svetainė bus labiau prieinama ir patogiai įvairiausioms naudotojų grupėms.

5. ŠALTINIAI

1. Accessibility requirements for ICT products and services, prieiga internetu:
https://www.etsi.org/deliver/etsi_en/301500_301599/301549/02.01.02_60/en_301549v020102p.pdf.
2. Designing for Web Accessibility, prieiga internetu:
<https://www.w3.org/WAI/tips/designing/>.
3. Developing for Web Accessibility, prieiga internetu:
<https://www.w3.org/WAI/tips/developing/>.
4. Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo, prieiga internetu: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3FB3953EFFDC/asr>.
5. Dėl Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymo Nr. T-40 „Dėl Neįgaliesiems pritaikytų interneto tinklalapių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo, prieiga internetu:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.88F38F404A41>.
6. Kontrasto tikrinimo įrankiai, prieiga internetu:
<https://webaim.org/resources/contrastchecker/>.
7. Making Audio and Video Media Accessible, prieiga internetu:
<https://www.w3.org/WAI/media/av/>.
8. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1, prieiga internetu:
<https://www.w3.org/TR/WCAG21/>.
9. Writing for Web Accessibility, prieiga internetu:
<https://www.w3.org/WAI/tips/writing/>.
10. Žmogaus ir sistemos sąveikos ergonomika. 171 dalis. Programinės įrangos prieinamumo vadovas (ISO 9241-171:2008).